

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео комисију:

На основу члана 127 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 40 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће на седници одржаној 22. марта 2018. године, донело је одлуку да се образује комисија за одбрану докторског рада.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области закоју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

проф. др Јулијана Вучо, редовна професорка, Италијански језик, 14. јул 2010. Универзитет у Београду, Филолошки факултет, менторка,

проф. др Љиљана Марковић, редовна професорка, Јапански језик и књижевност, 15. јул 2009, Филолошки факултет Универзитета у Београду, чланица,

проф. др Данијела Ђоровић, ванредна професорка, Италијански језик, 10. мај 2016, Филозофски факултет Универзитета у Београду, чланица.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:

НЕБОЈША, НОВО, РАДОВИЋ

2. Датум и место рођења (општина, град, држава):

29. октобра 1975. године у Загребу

3. Датум одбране, место и назив мастер рада:
2011. „Стручни језик: језик италијанских спортских новинара“
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:
Наука о језику
5. Академско звање:
Дипломирани филолог италијанског језика и књижевности – мастер

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

УПОТРЕБА МЕТАФОРЕ У ГОВОРУ ИТАЛИЈАНСКИХ СПОРТСКИХ КОМЕНТАТОРА

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторски рад Небојше Радовића **УПОТРЕБА МЕТАФОРЕ У ГОВОРУ ИТАЛИЈАНСКИХ СПОРТСКИХ КОМЕНТАТОРА** састоји из пет основних делова. Рад има 275 страна текста рада, транскрипта коментаторског текста, библиографију од преко 150 јединица и прилога.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У првом делу рада кандидат је дефинисао предмет рада и изнео разлоге за одабир теме, представио основне полазне хипотезе и претпоставке истраживања. На крају овог поглавља образложио је релевантност самог истраживања.

У другом делу рада који обухвата теоријски оквир, кандидат Радовић изнео је теоријски преглед релевантне литературе, као и основне постулате теорија метафоре (Кликовац, 2004; Lakoff & Johnson, 2003), са посебним фокусом на употребу метафоре у говорном језику (Половина, 1987; Steen, Dorst, Herrmann, Kaal, & Krennmayr, 2010; Kaal, 2012). С обзиром да се тема употреба метафоре у (говорном) језику италијанских спортских коментатора бави телевизијским медијем, изнете су и теоријске основе анализе

дискурса (Schiffrin, 1994; Tannen, Schiffrin, & Hamilton, 2015, Стевић, 1997), као и разлози одлуке да се истраживање заснује на корпусу који су чинили транскрипти преноса тениских мечева емитованих уживо изношењем званичних података у вези са гледаношћу спортских садржаја на српским телевизијама (Атијас-Ристић, 2014). У овом делу рада представљено је и пилот истраживање у вези са употребом метафоре у језику спортских коментатора на телевизији на српском језику, које чини подлогу ширег истраживања обављеног у докторском раду.

У трећем делу рада детаљно је представљена методологија истраживања. Истраживање је обављено на аудио-видео записима коментара финалног меча Отвореног првенства Француске у тенису у женској конкуренцији 2012. године између Италијанке Саре Ерани и Рускиње Марије Шарапове, емитованог на италијанском спортском каналу специјализованом за тенис Супер Тенис ХД (Super Tennis HD), на транскрипту коментара финалног меча тениског турнира Бризбејн интернешенел (Brisbane International) у мушкој конкуренцији 2016. године између Канађанина Милоша Раонића и Швајцарца Роџера Федерера. Цнимак тог меча је такође преузет са поменутог италијанског спортског канала специјализованог за тенис Супер Тенис ХД. Корпус је чинио и транскрипт коментара финалног меча Отвореног првенства Аустралије у женској конкуренцији из 2016. године, емитованог уживо на каналу Еуроспорт (Eurosport) са коментаром за територију Италије. Анализа текста усмерена је на увод у меч и коментар самог меча, без пауза за рекламе. Аудио запис са материјала транскрибован је и у писаној форми служи за анализу вербалних аспеката. Невербални аспекти нису били предмет истраживања. За транскрипцију говореног материјала коришћени су знакове уобичајени за транскрипцију у анализи конверзације. Учесталост употребе метафоре мерена је у одређеном временском интервалу према уобичајеној пракси на основу текстуалних јединица транскрибованог говора. Осим броја метафора на 1000 изговорених речи, установљена је и временска мера бројања метафора, један минут.

У четвртном делу рада садржани су резултати истраживања. У првом делу анализе наводе се најчешћи типови метафора које су заступљене у говору италијанских спортских телевизијских коментатора, затим резултати мерења густине и фреквенције употребе метафора, као и подаци у вези са тим да ли коментар спортских преноса захтева употребу спортске метафоре. На крају овог поглавља добијени резултати и анализе упоређене су са

результатима поменутог пилот истраживања спроведеног на спортском коментару на телевизији на српском језику.

Последњи, закључни део рада састављен је из два дела. Првим делом обухваћена је рекапитулација претходних поглавља и закључци у вези са полазним претпоставкама.

У другом делу понуђене и смернице за потенцијална будућа истраживања и радове на ову тему.

Први циљ овог истраживања био је да се испита који метафорички концепти су заступљени у говору италијанских телевизијских спортских коментатора.

Други циљ односио се на проверу присутности метафоре у говору спортских коментатора на телевизији у Италији.

Трећи циљ рада био је да покаже да ли коментар спортских преноса захтева употребу спортске метафоре и у којој мери.

Полазне хипотезе у раду биле су следеће:

у случају када спортски садржај коментарише двоје или више коментатора, осим динамике говора и броја турнуса, и број метафора опада јер је такав коментар близак свакодневном, обичном говору;

говор спортских коментатора који пренос раде сами, према густини метафоре, сличнији је говору професора на предавању него свакодневном говору јер он, заправо, води монолог у којем је густина метафоре нешто већа него у свакодневном говору;

у говору спортских коментатора једнако као и у свакодневном говору метафора се најчешће јавља у скупинама, кластерима;

у говору спортских коментатора на телевизији, присутни су сви метафорички концепти које проналазимо у свакодневном говору;

у говору спортских коментатора на телевизији приметно је одсуство спортских метафора.

Очекивани резултат истраживања употребе метафоре у говору италијанских спортских телевизијских коментатора јесте да је по употреби метафоричких концепата, густини и фреквенцији метафоре, говор италијанских спортских коментатора на телевизији, када спортски садржај коментарише два или више коментатора, веома близак свакодневном говору, да према густини и фреквенцији метафоре, у случају да телевизијски пренос спортског догађаја коментарише један коментатор, говор спортских

телевизијских коментатора је ближи академском дискурсу, односно говору професора на предавању. Аутор Радовић је очекивао да је и у говору италијанских спортских телевизијских коментатора употреба спортских метафора минимална.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Радовић, Н. (2013): „Постају ли особе са статусом селебритија друштвена група?“. Комуникација и култура онлине, Година 4, број 4, стр. 265-284 - УДЦ 316.7:316.35

Радовић Н. и Маријана Бајин (2014): „Цомпаративе анализе од тхе дискурсе бетвеен емергенцу централ-центре доцтор анд "хронич" пацијент“, У: Дани Арчибалда Рајса. Том 3. вол. 3 / [Едитор ин цхиеф Драгана Коларић], Београд - Бон, ИСБН 978-86-7020-280-1. - стр. 407-418. - ЦОБИСС.СР-ИД 1024477609

Радовић Н. (2015): „Улога језика и осталих елемената у спортским коментарима на телевизији: ставови и очекивања гледалаца и спортских коментатора“. ЦАСЦА - Часопис за друштвене науке, културу и уметност, Број 4, УДК: 811.163.41'38

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат Радовић је у свом раду остварио све постављене циљеве и потврдио све претпоставке.

Први циљ овог рада односио се на установљавање врсте метафоричких концепата заступљених у говору италијанских телевизијских спортских коментатора.

Анализом три снимка коментара тениских мечева емитованих на италијанским телевизијским спортским каналима утврђено је да су у говору спортских коментатора на телевизији, присутни сви метафорички концепти из свакодневног говора, те да се на основу броја примера, по заступљености издвајају два концепта.

Према броју примера пронађених у анализованим коментарима, први је метафорички концепт МЕЧ ЈЕ РАТ, истовремено је посматран и као структурна метафора с обзиром да се на основу ње изводи низ других метафора. У највећем броју примера које

је аутор идентификовао кроз концепт те структурне метафоре која за изворни домен има рат, као најчешће коришћене изразе регистровани су глаголи који подражавају унутрашњу структуру рата: *vincere* (победити) и *perdere* (изгубити), као и именица *vittoria* (победа) и *vincitrice* (победница) те придев *vittorioso* што је и очекивано с обзиром да су победа и пораз саставни елементи сваке конфронтације, односно сукоба.

Други тип метафоре који је заступљен у анализираним коментарима јесу метафоре садржатеља. Употреба овог типа метафоре је у складу са чињеницом да коментатори анализираних тениских мечева користе велики број израза који омогућају да се физички, али и апстрактни појмови посматрају и као неку врсту садржатеља, посуде.

У говору италијанских спортских коментатора на телевизији приметно је и присуство метонимије. У највећем броју примера, идентификован је основни метонимијски концепт ДЕО ЗА ЦЕЛИНУ. Употреба управо тог метонимијског концепта је у уској вези са потребом спортских коментатора да свој језик, из стилских разлога, обогате синонимима, али и због језичке економије, те их и највећем броју користе за именовање како претходних турнира на којима су учествовали такмичари, тако и градова и земаља у којима се турнири играју кроз концепт град или чак име терена или спортског комплекса за турнир. Кроз исту призму је присутно и коришћење метонимијског принципа НАЦИЈА ЗА ПОЈЕДИНЦА, приликом говорења о самим такмичарима.

Кандидат Радовић је уочио и одређени број метафора које су сложене и комбиноване, а међу њима и оне које су међусобно испреpletене како би се обогатио језик коментатора.

Анализом коментара тениских мечева емитованих на телевизијским каналима у Италији, аутор је открио и незанемарљив, али очекиван број просторних метафора.

Анализом метафора, метафоричких концепата и различитих типова метафоре у говору италијанских спортских коментатора, кандидат је закључио да су присутни сви метафорички концепти из свакодневног, неформалног говора. Тиме је потврђена полазна хипотеза у вези са метафоричким концептима присутним у говору италијанских спортских коментатора и испуњен први циљ истраживања.

Други циљ истраживања подразумевао је проверу присуства метафоре говору спортских коментатора на телевизији у Италији. Полазне хипотезе садржале су следеће претпоставке: 1) да је говор спортских коментатора који пренос раде сами, према густини

метафоре, сличнији говору професора на предавању него свакодневном говору, 2) да је, у случају када спортски садржај коментарише двоје коментатора, сходно присуству метафоре, такав коментар близак свакодневном, обичном говору, и 3) да се и у говору спортских коментатора једнако као и у свакодневном говору, метафора најчешће јавља у скупинама. Да би се провериле разлике између коментара када пренос ради један коментатор, у односу на пренос два коментатора, проверено је постоје ли разлике у основној структури самог преноса. Анализом је закључено да је основна структура преноса у оба случаја иста.

Кандидат Небојша Радовић закључује да основна разлика у говору спортских коментатора настаје када неки спортски садржај коментарише двоје коментатора јер тада коментатори, иако се обраћају истој публици која је неограничена, анонимна, недиференцирана са културног и социјалног становишта (Masini, 2003 : 12), заправо имају саговорника са којим, за разлику од публике, имају међусобну непосредну комуникацију. Управо због тога, закључује кандидат Радовић, говор спортских коментатора се готово изједначава са свакодневним говором чије су основне карактеристике да је „имплицитан, зависан од контекста, ангажован, лексички оскудан, интерактиван, слабо структуриран и да обрађује много различитих тема“ (Kaal, 2012 : 44).

Лични стил коментатора такође има важну улогу јер, због природе медија који укључује и визуелну компоненту, коментатори могу понекад за време трајања мечева да направе дуже паузе у говору како би пренос обогатили тиме што ће да дозволе да „слика говори сама за себе“ (Радовић, 2015 : 13). Број метафора опада и са чињеницом да је у случају када пренос ради двоје коментатора повећан и број турнуса, као и да је структура језика сличнија разговорном језику. Тиме су потврђене полазне хипотезе у вези са бројем, густином метафора и њиховим груписањем у скупине, у случајевима када спортски садржај коментарише један у односу на случајеве када пренос ради двоје коментатора, те је испуњен и други циљ нашег истраживања.

Трећи циљ истраживања односио се на питање да ли и у којој мери коментар спортских преноса захтева употребу спортске метафоре.

У анализованим коментарима на италијанском укупног ефикасног говорења у трајању од 2 сата 5 минута и 44 секунде, за време којих су коментатори сва три меча изговорили 19223 речи, и поред тениских термина који као и остали термини из домена

спорта, између осталог могу да настају и метафором, није пронађена ниједна спортска метафора. Одсуство спортске метафоре у говору италијанских спортских коментатора сасвим је логично с обзиром да механизам тог типа метафоре представља коришћење домена спорта да би се објаснио неки други домен.

Потврђивањем полазне хипотезе у вези са изостанком спортске метафоре у говору италијанских спортских коментатора испуњен је и трећи циљ овог истраживања.

Сходно свему наведеном, кандидат Небојша Радовић закључује да је говор италијанских спортских телевизијских коментатора по употреби метафоричких концепата, густини и фреквенцији метафоре, када спортски садржај коментарише двоје коментатора, веома близак свакодневном обичном говору. Са друге стране, према густини и фреквенцији метафоре, у случају да телевизијски пренос спортског догађаја коментарише један коментатор, говор спортских телевизијских коментатора ближи је академском дискурсу, односно говору професора на предавању.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидат својим докторским радом обухватио је изузетно значајну тему која се бави до сада ретко испитиваним језиком спортског новинарства, а посебно употребом метафоре у истом. Аутор рада је уложио велики труд у припрему корпуса на коме је рађено истраживање, његову обраду, класификовање и тумачење резултата. Веома зрело и детаљно приступио је анализи сложене материје, показујући изванредне способности формулисања стечених теоријских сазнања и формирања јасних, научно заснованих закључака и ставова. Посебну вредност рада чини и лични допринос аутора истраживања који, као искусан спортски коментатор, приступа анализи корпуса веома критички и са проживљеним искуством.

IX ПРЕДЛОГ

Похваљујући приљежан, креативан и самосталан, иноваторски рад који је довео до резултата који ће бити значајно упориште у даљим анализама везаним за истраживању

област метафора у језику струке спортских коментатора, истичући врлине кандидата које су се показале кроз способност за синтезу и анализу богате теоријске литературе, посебан, јасан научни стил изражавања, са задовољством предлажемо Већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да рукопис под насловом **УПОТРЕБА МЕТАФОРЕ У ГОВОРУ ИТАЛИЈАНСКИХ СПОРТСКИХ КОМЕНТАТОРА** прихвати као докторски рад који испуњава све услове предвиђене законом, а кандидата Небојшу Радовића позове на усмену одбрану.

У Београду, 10. априла 2018.

Проф. др Јулијана Вучо, редовна професорка
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Проф. др Љиљана Марковић, редовна професорка
Универзитет у Београду
Филолошки факултет

Проф. др Данијела Ђоровић, ванредна професорка
Универзитет у Београду
Филозофски факултет